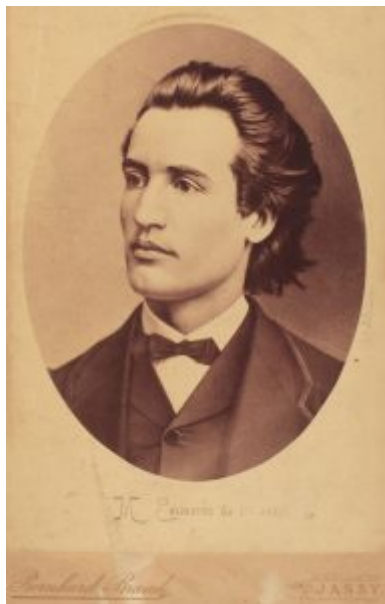

[„NU EXISTĂ FĂRĂ ÎNDOIALĂ”] – de Mihai Eminescu [16 aprilie 1882]

Nu există fără îndoială o mai mare tiranie decât cea demagogică. Nu-i vorba, nici absolutismul unui singur om nu-i vro poamă. Ş-aci te pomeneşti că un individ cu sistemul nervos compromis prin viţii şi desfrânări se constituie în reprezentant absolut al statului şi-i impune ca lege fel de fel de insanităţi cari – i trec prin minte, făr’ a ţinea seamă nici de deprinderile abituale ale oamenilor, nici de necesităţile aievea ale statului. Dar la despoţii din mila lui Dumnezeu se întâmplă totuşi că interesul lor propriu şi interesul statului sunt până la un grad oarecare identice; despotul ştie că puterea statului e puterea sa proprie şi deja interesul său [î]i impune mai multă circumspecţiune în dictarea măsurilor sale.

La demagog lucrurile stau cu totul altfel. Şi el dispune de-o putere absolută, căci şi demagogii sunt toţi tirani şi liberalismul lor e-o frază, dar interesul statului nu este identic cu al lor propriu. Ei n-au absolut nici un interes ca maşina guvernamentală să funcţioneze exact şi regulat; din

contra, cu cât dezordinea și neclaritatea de idei va fi mai mare cu atât demagogul e mai sigur de-a rămânea sus. Și demagogii sunt aproape toți vițioși, netrebniți, lași ca caracter și nerozi ca minte – dovadă aproape totalitatea partidului roșu de la noi -, lipsiți cu totul de un complex de idei morale cari să constituie normativul unei vieți oneste și serioase, fără stăpânire pe faptele și cugetul lor, dar pe lângă aceste rele se adaugă și acela că interesele lor private și personale sunt departe de-a fi identice cu ale statului, sunt din contra opuse acestora, căci statul, cu natura sa permanentă și moralizatoare, este cel mai mare adversar al destrăbălării de idei și de instincte.

De aceea ei caută să-l sape în toate chipurile, să-i sustragă toate elementele de statornicie și de dreptate de care dispune. Acum justiția le stă în cale.

Toate autoritățile consultate până acum s-au pronunțat în contra electivității, toate organele presei independente asemenea. Cu toate acestea o mână de demagogi susține numaidecât izbutirea acestei reforme americane, pe care nimenea nu le-a cerut-o și care-a fost inventată în coloanele „Românului” de unul dintre reformatorii universului din cafeneaua Procopie. Nu mai înțelegem până unde o s-ajungă cinismul acestor oameni cari au mereu în gură opinia publică și națiunea și cari țin mai puțin seamă decât oricine de aversiunea hotărâtă a opiniei și a națiunii în contra electivității. Fiecine simte că justiția ar deveni în chipul acesta un instrument, o proprietate privilegiată a unui partid; se simte că advocații roșii ar specula-o ca pe o marfă, că clienții acestor advocați, ce sunt și agenți electorali, ar avea privilegiul de-a câștiga procesele în contra oricui și cu toate acestea ne vin mereu cu idei a priori, a căror realizare chiar în America se dovedește a fi o nenorocire publică.

Relevăm asemenea că prin reformă se tăgăduiește un drept al Coroanei, acela de-a numi judecători după cunoștințele ce le posed, după gradul de încredere ce inspiră, precum și dreptul de-a-i depărta pe cei venali și ignoranți, drepturi ce nu se

pot lua fără pericol absolut din mâinile regelui.
Dar toate acestea nu împiedică pe demagogi. Republicanii, după propria lor mărturisire, ei nu îngăduiesc pe rege decât pe cât timp trăiesc în realitate în republică, și-i amenință prin agenți diplomatici viața chiar din momentul în care ar vrea să-și afirme prerogativele pe cari i le asigură Constituțiunea.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro